



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ,
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΕΝΙΑΙΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ
Π/ΘΜΙΑΣ & Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ Α΄

Βαθμός Ασφαλείας:
Να διατηρηθεί μέχρι:
Βαθ. Προτεραιότητας:

Αθήνα, 19-09-2012
Αρ. Πρωτ. 109597/Γ2

Ταχ. Δ/ση: Ανδρέα Παπανδρέου 37
Τ.Κ. – Πόλη: 15180 Μαρούσι
Ιστοσελίδα: www.minedu.gov.gr
Πληροφορίες: Αν. Πασχαλίδου
Τηλέφωνο: 210-3442238

ΠΡΟΣ:

- Δ/νσεις Δ/θμιας Εκπ/σης
- Γραφεία Σχολικών Συμβούλων
- Γενικά Λύκεια (μέσω των Δ/νσεων Δ/θμιας Εκπ/σης)

ΚΟΙΝ: Περιφερειακές Δ/νσεις Εκπ/σης

ΘΕΜΑ: Οδηγίες για τη διδασκαλία των μαθημάτων του Γενικού και του Εσπερινού Γενικού Λυκείου

Σας αποστέλλουμε τις παρακάτω οδηγίες για τη διδασκαλία των μαθημάτων του Γενικού και του Εσπερινού Γενικού Λυκείου. Συγκεκριμένα:

ΙΣΤΟΡΙΑ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

Απαραίτητη προϋπόθεση για την κατανόηση του μαθήματος είναι η διδασκαλία της ύλης χωρίς χάσματα και ασυνέχειες. Η αποσπασματικότητα δεν επιτρέπει στους μαθητές να κατανοήσουν τη σχέση που συνδέει μεταξύ τους τα ιστορικά γεγονότα ούτε το πλέγμα των συνθηκών υπό τις οποίες αυτά συντελέστηκαν. Για τον λόγο αυτό πρέπει να καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια για ολοκλήρωση της ύλης μέσα στο διδακτικό έτος. Επειδή όμως σε πολλές περιπτώσεις η συστηματική διδασκαλία όλου του βιβλίου καθίσταται αδύνατη λόγω αντικειμενικών προβλημάτων προτείνεται ως απολύτως αναγκαία η διδασκαλία των κατωτέρω ενοτήτων. Όσον αφορά τις ενότητες που δεν έχουν συμπεριληφθεί στη διδακτέα ύλη, θεωρείται αυτονόητο ότι ο/η εκπαιδευτικός θα μεριμνήσει ώστε, μέσα από μια ευσύνοπτη προσέγγιση των βασικών στοιχείων τους, να διασφαλισθεί η συνέχεια και η συνοχή της ιστορικής αφήγησης.

Επίσης, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη για όλες τις τάξεις ότι οι ιστορικές πηγές που περιέχονται στα σχολικά βιβλία ιστορίας δεν αποτελούν προέκταση της αφήγησης του βιβλίου και επομένως δεν πρέπει να διδάσκονται ως επιπλέον γνωστικά στοιχεία, των οποίων ζητείται κατά τις εξετάσεις η εκμάθηση, αλλά αποτελούν μεθοδολογικά εργαλεία για την άσκηση της κριτικής σκέψης των μαθητών.

Α΄ ΤΑΞΗ ΓΕΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΥ ΚΟΣΜΟΥ (Από τους προϊστορικούς πολιτισμούς της Ανατολής έως την εποχή του Ιουστινιανού)

I. ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΕΓΓΥΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

2. Η Αίγυπτος (σελ.20-30)

II. ΟΙ ΑΡΧΑΙΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ

Από τους προϊστορικούς χρόνους έως και το Μ. Αλέξανδρο

1. Ελληνική προϊστορία

1.2. Ο Μυκηναϊκός πολιτισμός: (σελ. 65-75)

2. Η αρχαία Ελλάδα (από το 1100 ως το 323 π.Χ.)

2.1. Ομηρική εποχή (1100-750 π.Χ.), (σελ. 76 – αρχή 77), Ο πρώτος ελληνικός αποικισμός (σελ.78-80), Οικονομική, κοινωνική και πολιτική οργάνωση (σελ.80-82), Ο πολιτισμός (σελ.82-83)

2.2. Αρχαϊκή εποχή (750-480 π.Χ.), (σελ.84-98)

2.3. Κλασική εποχή (480-323 π.Χ.), (σελ.98-107 και 109-114): το εισαγωγικό τμήμα και η υποενοότητα: η συμμαχία της Δήλου - Αθηναϊκή ηγεμονία (σελ.98-100), Η εποχή του Περικλή (σελ.100-102), ο Πελοποννησιακός πόλεμος (431-404 π.Χ.) (σελ.102-103), Η κρίση της πόλης-κράτους (σελ.103-105), Η πανελλήνια ιδέα (σελ.105), Ο Φίλιππος Β΄ και η ένωση των Ελλήνων (σελ.105-107), Το έργο του Μ. Αλεξάνδρου (σελ. 109-111), Ο πολιτισμός (σελ. 111-114)

III. ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ (σελ.124-151)

IV. Ο ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΔΥΣΗΣ. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ ΚΑΙ ΡΩΜΗ

1. Ο Ελληνισμός της Δύσης

1.4. Ο πολιτισμός των Ελλήνων της Δύσης (σελ.161-164)

3. Οι λαοί της ιταλικής χερσονήσου και ο σχηματισμός του Ρωμαϊκού κράτους (8^{ος} - 3^{ος} αι. π.Χ.)

3.1. Η χώρα (σελ.168-169)

3.3 Η ίδρυση της Ρώμης και η οργάνωσή της (σελ.170-172)

3.4. Η συγκρότηση της Ρωμαϊκής πολιτείας-Res publica (σελ. 172-ως αρχή 175)

V. ΟΙ ΜΕΓΑΛΕΣ ΚΑΤΑΚΤΗΣΕΙΣ

1. Η ολοκλήρωση της ρωμαϊκής επέκτασης (200-31 π.Χ.)

1.3. Η διοίκηση των κατακτημένων περιοχών (σελ.188-189)

2. Οι συνέπειες των κατακτήσεων

2.2 Οι μεταρρυθμιστικές προσπάθειες (σελ.194-196)

2.4 Οι εμφύλιοι πόλεμοι: το εισαγωγικό τμήμα (σελ.197-198), Πομπήιος και Καίσαρας (σελ. 199-201), Αντώνιος και Οκταβιανός (201-203)

VI. Η ΡΩΜΑΪΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ (1^{ος} αι. π.Χ. – 3^{ος} αι. μ.Χ.)

Η περίοδος της ακμής (27 π.Χ. – 193 μ.Χ.)

1.1 Η εποχή του Αυγούστου (27 π.Χ.-14 μ.Χ.): Η ισχυροποίηση της κεντρικής εξουσίας (σελ.206-208), Το πολίτευμα και οι στρατιωτικές μεταρρυθμίσεις (σελ. 208-209).

1.2 Οι διάδοχοι του Αυγούστου (14 – 193 μ.Χ.): το εισαγωγικό τμήμα (σελ.211-212), Η διοίκηση και το δίκαιο (σελ.212-214)

VII. Η ΥΣΤΕΡΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ (4^{ος} - 6^{ος} αι. μ.Χ.)

1. Η μετεξέλιξη του Ρωμαϊκού κράτους (4^{ος} -5^{ος} αι. μ.Χ.)

1.1. Ο Διοκλητιανός και η αναδιοργάνωση της αυτοκρατορίας (σελ. 234-236)

1.2. Μ. Κωνσταντίνος: Εκχριστιανισμός και ισχυροποίηση της ρωμαϊκής Ανατολής (σελ.236-239)

1.4. Ο εξελληνισμός του Ανατολικού Ρωμαϊκού κράτους (σελ.245-247)

1.5. Η μεγάλη μετανάστευση των λαών. Το τέλος του Δυτικού Ρωμαϊκού κράτους: το εισαγωγικό τμήμα (σελ.247), Το τέλος του Δυτικού Ρωμαϊκού κράτους (σελ.251)

2. Η εποχή του Ιουστινιανού (6^{ος} αι. μ.Χ.)

2.2 Η ελληνοχριστιανική οικουμένη (σελ. 256-258).

3. Τα γράμματα και οι τέχνες

3.2. Η καλλιτεχνική ανάπτυξη: το εισαγωγικό τμήμα (σελ.261), Η παλαιοχριστιανική τέχνη (σελ. 262-267).

Β΄ ΤΑΞΗ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ (ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ) ΚΑΙ Β΄ ΤΑΞΗ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΝΕΟΤΕΡΟΥ ΚΟΣΜΟΥ 565 – 1815

- I. Από το θάνατο του Ιουστινιανού ως την αποκατάσταση των εικόνων και τη συνθήκη του Βερντέν (565-843)** (σελ.11-31)
- II. Η εποχή της ακμής: από τον τερματισμό της Εικονομαχίας ως το Σχίσμα των δύο εκκλησιών (843-1054)**
 - 1. Προοίμιο της ακμής του Βυζαντινού Κράτους (843-867), (σελ.34-35)
 - 3. Κοινωνία (σελ.38-39)
 - 5. Η διεθνής ακτινοβολία του Βυζαντίου (σελ.42-48)
 - 7.Οικονομία και κοινωνία στη Δυτική Ευρώπη. Το σύστημα της Φεουδαρχίας (σελ.50-51).
- III. Από το Σχίσμα των δύο εκκλησιών ως την άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Σταυροφόρους (1054-1204)**
 - 1. Εσωτερική κρίση και εξωτερικοί κίνδυνοι (1054-1081), (σελ.53-55)
 - 2. Η εσωτερική πολιτική των Κομνηνών (1081-1185), (σελ.55-56)
 - 5. Οικονομικές μεταβολές στη Δυτική Ευρώπη (σελ.61-63)
 - 7. Οι Σταυροφορίες: **α.** Οι αιτίες (σελ.67-αρχή της 69), **δ.** Η Τέταρτη Σταυροφορία (σελ.69-70), **ε.** Η άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Σταυροφόρους (σελ.70-71).
- IV. Η Λατινοκρατία και η Παλαιολογία εποχή (1204-1453). Ο Ύστερος Μεσαίωνας στη Δύση**
 - 1. Τα Λατινικά κράτη και η αντίσταση των Ελλήνων (σελ.73-75)
 - 2. Τα Ελληνικά κράτη: Τραπεζοῦς, Ἡπειρος, Νίκαια (σελ.76-77)
 - 6. Οι Οθωμανοί και η ραγδαία προέλασή τους (σελ.85-87)
 - 7. Η άλωση της Κωνσταντινούπολης (σελ. 87-89)
- V. Ο Μεσαιωνικός πολιτισμός. Γράμματα, επιστήμες, τεχνολογία, τέχνη** (σελ.93-113)
- VI. Από την άλωση της Κωνσταντινούπολης και τις Ανακαλύψεις των Νέων Χωρών ως τη συνθήκη της Βεσφαλίας (1453-1648)**
 - 2. Αναγέννηση και ανθρωπισμός (σελ.117-121)
 - 3. Ανακαλύψεις (σελ.122-129)
 - 4. Θρησκευτική μεταρρύθμιση (1517-1555), (σελ.129-134)
 - 7. Ο ανταγωνισμός των Ευρωπαϊκών δυνάμεων και ο Τριακονταετής Πόλεμος (1618-1648), (σελ.148-150)
 - 8. Ο πολιτισμός της Αναγέννησης (σελ.151-159)
- VII. Από τη συνθήκη της Βεσφαλίας (1648) έως το συνέδριο της Βιέννης (1815),** (σελ.161-201)

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

(Γενικής Παιδείας)

Β΄ , Γ΄ Τάξεις ΓΕΛ και Β΄ , Γ΄ , Δ΄ Τάξεις Εσπερινού ΓΕΛ

Το μάθημα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας ως μάθημα Γενικής Παιδείας στις τάξεις του Γενικού Λυκείου (ημερήσιου και εσπερινού) διδάσκεται δύο (2) ώρες την εβδομάδα καθ' όλη τη διάρκεια του έτους με ελεύθερη επιλογή κειμένων από το διδάσκοντα. Το δίωρο αυτό, εφόσον ο

διδάσκων το επιθυμεί, είναι συνεχόμενο. Η επιλογή της διδακτέας ύλης από τους διδάσκοντες επιβάλλεται να είναι ίδια για όλα τα τμήματα της τάξης του ίδιου σχολείου, προκειμένου να τηρηθεί η ενότητα της διδασκαλίας και της αξιολόγησης. Κατά τη διάρκεια του έτους θα διδαχθούν κείμενα ποιητικά και πεζά αντιπροσωπευτικά όλων των περιόδων της νεοελληνικής λογοτεχνίας, **περίπου 16 για τα Ημερήσια Λύκεια και 13 για τα Εσπερινά**, από τα οικεία της κάθε τάξης ανθολογία Κειμένων Νεοελληνικής Λογοτεχνίας. Ένα ή δύο κείμενα από αυτά θα πρέπει να προέρχονται από την ξένη λογοτεχνία ως αντιπροσωπευτικά δείγματα των μεγάλων κλασικών έργων. Επίσης, θα πρέπει μεταξύ των κειμένων να περιέχονται δοκίμια των οικείων σχολικών ανθολογιών. Κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς, εφόσον είναι εφικτό, οι μαθητές θα μπορούσαν να μελετήσουν δύο (2) το πολύ λογοτεχνικά βιβλία, διαφορετικά ο καθένας, στο πλαίσιο της καλλιέργειας της φιλιαναγνωσίας, και να παρουσιάσουν στην τάξη, με συντονισμό του διδάσκοντος, σχετικές εργασίες ατομικές ή ομαδικές αξιοποιώντας μεταξύ άλλων και μέσα που παρέχουν οι νέες τεχνολογίες. Επισημαίνεται ότι η συγκεκριμένη δραστηριότητα αποτελεί μεν κριτήριο αξιολόγησης των μαθητών, ωστόσο τα λογοτεχνικά βιβλία δεν συμπεριλαμβάνονται στην ύλη των εξετάσεων της περιόδου Μαΐου-Ιουνίου. Για την εξέταση του μαθήματος ισχύει για τις ανωτέρω τάξεις ό,τι προβλέπεται στο Π.Δ. 48/12, άρθρο 1, παρ. 9, εδάφ. 2 (ΦΕΚ Α΄ 97)

ΑΡΧΕΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

(Β΄ τάξη ΓΕΛ και Γ΄ τάξη Εσπερινού ΓΕΛ Θεωρητικής Κατεύθυνσης)

Ο διδάσκων επιλέγει (από κοινού με τους μαθητές, εφόσον το επιθυμεί) και διδάσκει **5 τουλάχιστον από τα κεφάλαια** του εγχειριδίου, φροντίζοντας να ενσωματώνει στην ύλη του ενότητες από άλλα κεφάλαια που τυχόν προϋποτίθενται για τη μελέτη των επιλεγμένων προς διδασκαλία κεφαλαίων.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ

(Β΄ τάξη ΓΕΛ και Γ΄ τάξη Εσπερινού ΓΕΛ Θεωρητικής Κατεύθυνσης)

Όπως καθορίζεται από το Πρόγραμμα Σπουδών

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Β΄ ΤΑΞΗ

I. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

- Στα **Ημερήσια Λύκεια**, στο μάθημα της **Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας** θα διδαχθεί από τον Σεπτέμβριο έως τον Μάιο επί δύο (2) ώρες την εβδομάδα η τραγωδία του Σοφοκλή **Αντιγόνη** (σχολ. βιβλίο Β΄ Λυκείου: *Σοφοκλέους Τραγωδία Αντιγόνη-Φιλοκτήτης*) ως εξής: στίχοι **1-987 αναλυτικά** (εκ των οποίων οι στίχοι 1-99, 280-331, 441-581, 635-780 θα διδαχθούν από το πρωτότυπο, ενώ οι υπόλοιποι από μετάφραση) και στίχοι **988-1353 περιληπτικά**, με επισήμανση των βασικών σημείων. Από την **Εισαγωγή** του σχολικού βιβλίου θα διδαχθούν οι σελίδες 9-23 και 26-31 (Σοφοκλής-Ο μύθος των Λαβδακιδών).
- Στα **Εσπερινά Λύκεια**
 - α. Αρχαία Ελληνική Γλώσσα:** Θα συνεχιστεί, επί μία (1) ώρα την εβδομάδα, από Σεπτέμβριο έως Μάιο, η διδασκαλία του **Εγχειριδίου Γλωσσικής Διδασκαλίας** της Α΄ Λυκείου.
 - β. Αρχαία Ελληνική Γραμματεία:** Θα διδαχθεί από Σεπτέμβριο έως Μάιο, επί δύο (2) ώρες την εβδομάδα, από το βιβλίο της Α΄ Λυκείου **Αρχαίοι Έλληνες Ιστοριογράφοι ο Θουκυδίδης**.

II. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

- Το πρόγραμμα της Θεωρητικής Κατεύθυνσης της Β΄ τάξης των **Ημερησίων Λυκείων** εφαρμόζεται και στη Θεωρητική Κατεύθυνση της Γ΄ τάξης των **Εσπερινών Λυκείων**.

1. ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ (Θεματογραφία)

Για τη διδασκαλία της **Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας (Θεματογραφία)** οι διδάσκοντες επιλέγουν θέματα (αποσπάσματα αδιδακτού πεζού αττικού κειμένου) ανάλογα με το επίπεδο γλωσσικής κατάρτισης των μαθητών. Ως βιβλία αναφοράς για τη διδασκαλία της Θεματογραφίας χρησιμοποιούνται τα σχολικά εγχειρίδια της Γραμματικής και του Συντακτικού.

2. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

- Στα **Ημερήσια Λύκεια**, στο μάθημα της **Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας** θα διδαχθούν:
 - α. Ρητορικά Κείμενα** (από Σεπτέμβριο έως και Φεβρουάριο) επί δύο (2) ώρες την εβδομάδα:
 - i. Από την **Εισαγωγή** του βιβλίου θα διδαχθούν αναλυτικά οι σελ. 9-13 και 15-20 (κεφ: Α΄, Β΄, Γ΄, Ε΄, ΣΤ΄). Από το κεφάλαιο Δ΄ θα διδαχθούν οι ρήτορες του κανόνος. Τα κεφάλαια Ζ΄, Η΄, Θ΄ θα διδαχθούν **συνοπτικά**.
 - ii. **Λυσίας, Υπέρ Μαντιθέου**: Εισαγωγή: σ. 79-80. Κείμενο: §§ 1-13, 18-21 (αναλυτικά) και §§ 14-17 (περιληπτικά).
 - iii. **Δημοσθένης, Υπέρ της Ροδίων ελευθερίας**: Εισαγωγή: σ. 123-126. Κείμενο: §§ 1-20 αναλυτικά (εκ των οποίων οι §§ 1-4, 17-20 από το πρωτότυπο, ενώ οι §§ 5-16 από μετάφραση) και §§ 21-35 περιληπτικά.
 - iv. **Ισοκράτης, Περί ειρήνης**: Εισαγωγή: σ. 269-272. Κείμενο: §§ 1-2, 14-27 αναλυτικά (εκ των οποίων οι §§ 1-2, 14-16 από το πρωτότυπο και οι §§ 17-27 από μετάφραση) και §§ 63-145 περιληπτικά.
 - β. Αρχαϊκή Λυρική Ποίηση** (από Μάρτιο έως και Μάιο) επί δύο (2) ώρες την εβδομάδα:
 - i. Από την **Εισαγωγή** του βιβλίου θα διδαχθούν αναλυτικά: α) Βασικές έννοιες: Οι απαρχές και οι πηγές της Λυρικής Ποίησης, σελ. 9-13 (εκτός από την Ενότητα «Επική αφήγηση και λυρική περιγραφή», σελ. 9-11), β) Αρχαϊκή Λυρική Ποίηση. Το όνομα και το πράγμα, σελ.13-17 (εκτός από τη διαίρεση της λυρικής ποίησης κατά τα μέτρα σελ. 15), γ) Η Αρχαϊκή Λυρική Ποίηση, 650-450 π.Χ., σελ. 18-20 (μέχρι: «Η λυρική ποίηση μετά το τέλος της αρχαϊκής εποχής»).
 - ii. **Κείμενα**: **Αρχίλοχος**, (αποσπ. 3, 4, 6, 9), **Μίμνερμος**, (απόσπ. 11), **Σαπφώ** (αποσπ. 14, 17), **Πίνδαρος**, (Εβδομος Πυθιόνικος), **Σιμωνίδης** (απόσπ. 29).

ΛΑΤΙΝΙΚΑ (Μάθημα Θεωρητικής Κατεύθυνσης)

Η διδασκαλία του μαθήματος γίνεται από το βιβλίο **Λατινικά Β΄ Γενικού Λυκείου, Θεωρητικής Κατεύθυνσης**, των Μ. Πασχάλη-Γ. Σαββαντίδη.

1. Από την **Εισαγωγή** θα διδαχθούν **αναλυτικά** σε δύο (2) διδακτικές ώρες οι Ενότητες:
 - α) Λατινική Γλώσσα και Λογοτεχνία: Η λατινική γλώσσα, Η γένεση της ρωμαϊκής λογοτεχνίας, Εποχές της ρωμαϊκής λογοτεχνίας, Γενικά χαρακτηριστικά της ρωμαϊκής λογοτεχνίας (σελ. 9-12).
 - β) Η εξέλιξη της ρωμαϊκής λογοτεχνίας: Κλασική εποχή: α. Οι χρόνοι του Κικέρωνα, β. Αυγούστειοι χρόνοι (σ. 14-21).
2. **Κείμενα**: Θα διδαχθούν όλα τα κείμενα (1 - 20) με τα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα που περιέχουν. Κάθε ενότητα θα διδάσκεται σε 2 διδακτικές ώρες.

Σημείωση:

Το ίδιο πρόγραμμα εφαρμόζεται και στην Γ΄ τάξη των **Εσπερινών Λυκείων**.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Γ΄ ΤΑΞΗ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

- Στα **Ημερήσια Λύκεια**, στο μάθημα της **Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας** θα διδαχθεί από Σεπτέμβριο έως Μάιο επί μία (1) ώρα την εβδομάδα το βιβλίο του Η. Σπυρόπουλου *Θουκυδίδη Περικλέους Επιτάφιος*.
 - α. Από την **Εισαγωγή** τα κεφ. Α΄ (σελ. 5-8) και Δ΄ (σελ. 22-23) θα διδαχθούν **συνοπτικά**, ενώ τα κεφ. Β΄, Γ΄ (σελ. 8-21) θα διδαχθούν **αναλυτικά**.
 - β. **Κείμενο:**
 - Από το **πρωτότυπο** θα διδαχθούν τα κεφ.: 36, 37, 39, 40 και 41.
 - Από **μετάφραση** θα διδαχθούν τα κεφ.: 34, 35, 38, 42, 43, 44, 45, 46 και 47. Για τα κεφάλαια 34, 35, 43, 44, 45 και 46 θα χρησιμοποιηθεί η μετάφραση του Η. Σπυρόπουλου και βοηθητικά, κατά την κρίση του διδάσκοντος, η μετάφραση του Άγγελου Βλάχου, ενώ για τα κεφάλαια 38 και 42 θα χρησιμοποιηθεί η μετάφραση του Άγγελου Βλάχου.
- Στα **Εσπερινά Λύκεια**, στη Γ΄ τάξη (Πρόγραμμα Γενικής Παιδείας), θα διδαχθεί από Σεπτέμβριο έως Μάιο επί δύο (2) ώρες την εβδομάδα η τραγωδία του Σοφοκλή *Αντιγόνη* (βλ. ύλη παραπάνω, Β΄ τάξη ημερήσιου Γενικού Λυκείου).
- Το Πρόγραμμα **Θεωρητικής Κατεύθυνσης** της Β΄ τάξης Ημερησίων Λυκείων εφαρμόζεται στη Γ΄ τάξη των **Εσπερινών Λυκείων**.
- Το Πρόγραμμα της **Γενικής Παιδείας** της Γ΄ τάξης των Ημερησίων Λυκείων εφαρμόζεται και στη **Δ΄ τάξη των Εσπερινών Λυκείων**.

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ

Η διδακτέα ύλη του μαθήματος της Νεοελληνικής Γλώσσας των Α΄, Β΄, Γ΄ τάξεων Γενικού Ημερησίου Λυκείου περιλαμβάνεται στα εγχειρίδια:

- Έκφραση-Έκθεση Τεύχος Α΄ της Α΄ τάξης Γενικού Λυκείου
- Έκφραση-Έκθεση Τεύχος Β΄ της Β΄ τάξης Γενικού Λυκείου
- Έκφραση-Έκθεση Τεύχος Γ΄ της Γ΄ τάξης Γενικού Λυκείου
- Έκφραση-Έκθεση για το Γενικό Λύκειο-Θεματικοί Κύκλοι των Α΄, Β΄, Γ΄ τάξεων Γενικού Λυκείου
- Γλωσσικές Ασκήσεις για το Γενικό Λύκειο

Για το σχολ. έτος 2012-2013 η διδακτέα ύλη του μαθήματος της Νεοελληνικής Γλώσσας Ημερησίου Γενικού Λυκείου ορίζεται για κάθε τάξη ως εξής:

Β΄ Τάξη Ημερησίου Γενικού Λυκείου

Από το βιβλίο Έκφραση – Έκθεση, Τεύχος Β΄ να διδαχτούν:

Η ΕΙΔΗΣΗ

I. Η ΕΙΔΗΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΣΧΟΛΙΟ

1. Το γεγονός και το σχόλιο στην είδηση (σ.σ. 14-17).
2. Προβολή και διαφοροποίηση της είδησης (σ.σ. 18-19)
3. Παρεμβολή ξένου σχολίου στην είδηση (σ. 20)
4. Διαπλοκή του γεγονότος με το σχόλιο στην είδηση (σ.σ. 21-22)
 - Λεξιλόγιο (σχετικό με το σχόλιο και την είδηση) (σ.σ. 23-25)
 - Θέματα για συζήτηση και έκφραση-έκθεση (σχετικά με την πληροφόρηση, τη δημοσιογραφία, τον Τύπο) (σ.σ. 26-30)

II. Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ Η ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΙΔΗΣΗΣ

1. Η οργάνωση της είδησης (σ.σ. 32-35)
2. Η οπτική γωνία του δημοσιογράφου στην είδηση (σ.σ. 36-38)
3. Ο τίτλος της είδησης (σ.σ. 39-42)

4. Συντακτικά στοιχεία στην είδηση
 - α. Η σειρά των λεκτικών συνόλων στην είδηση (σ.σ. 43-44)
 - β. Ενεργητική και παθητική σύνταξη στην είδηση (σ. 45)
 - γ. Η χρήση των ονοματικών προσδιορισμών στην είδηση
Χρήση ονομάτων και επιθέτων (σ. 46)
 - δ. Ο προσδιορισμός του χρόνου στην είδηση (σ. 47)
5. Το σχόλιο πάνω σε μια είδηση (σ.σ. 48-53)
Λεξιλόγιο (σχετικό με το χρόνο) (σ.σ. 54-55)
Θέματα για συζήτηση και έκφραση-έκθεση (σχετικά με τα μέσα μαζικής επικοινωνίας) (σ.σ. 56-63)
Οργάνωση του λόγου. Η χρήση του παραδείγματος στην ανάπτυξη παραγράφου και ευρύτερου κειμένου (σ.σ. 63-68).

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΕΙΔΗ

- Βιογραφικά είδη (σ.σ. 71-72)
1. Βιογραφία, μυθιστορηματική βιογραφία (σ.σ. 73-76)
 2. Βιογραφικό σημείωμα
 - α. Τα γεγονότα και τα σχόλια σε ένα βιογραφικό σημείωμα (σ.σ. 77-78)
 - β. Η δομή και το περιεχόμενο ενός βιογραφικού σημειώματος (σ.σ. 78-79)
Λεξιλόγιο βιογραφικού σημειώματος (σ.σ. 82-84)
 4. Αυτοβιογραφικό σημείωμα
 - α. Σύγκριση ενός αυτοβιογραφικού σημειώματος με ένα βιογραφικό σημείωμα (σ. 86)
 - β. Το έμμεσο σχόλιο στο αυτοβιογραφικό σημείωμα (σ.σ. 86-87)
 - δ. Ο πρακτικός σκοπός ενός (αυτο)βιογραφικού σημειώματος (σ.σ. 89-94)
- Θέματα για συζήτηση και έκφραση-έκθεση (σχετικά με την εργασία και την επιλογή επαγγέλματος) (σ.σ. 95-103)
6. Ημερολόγιο (σ.σ. 108-111)
 7. Συστατική επιστολή (σ.σ. 112-118)
Θέματα για συζήτηση και έκφραση-έκθεση (σχετικά με το χαρακτηρισμό ατόμου, τις στερεότυπες αντιλήψεις, το φυλετικό και κοινωνικό ρατσισμό) (σ.σ. 119-126)
Οργάνωση του λόγου:
 - I. Παράγραφος. Ανάπτυξη με σύγκριση και αντίθεση (σ.σ. 127-131)
 - II Ο ρόλος της αντίθεσης στη συνοχή του κειμένου.
 - α. Συνοχή προτάσεων και περιόδων (σ.σ. 132-133)
 - β. Συνοχή παραγράφων με αντιθετική σύνδεση
Ανάπτυξη δύο εννοιών σε ένα ευρύτερο κείμενο (σ.σ. 133-135)

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ – ΚΡΙΤΙΚΗ

- I. Παρουσίαση και κριτική ενός βιβλίου
 3. Βιβλιοκριτική
 - α. Λογοτεχνική κριτική (σ.σ. 163-169)
 - β. Κριτική άλλων κειμένων (σ.σ. 170-171)
 5. Απλή και διαδοχική υπόταξη (σ. 175)
 6. Οι αναφορικές προτάσεις (σ.σ. 176-177)
Λεξιλόγιο (σχετικό με τα θέματα για συζήτηση και έκφραση/έκθεση που ακολουθούν) (σ. 178)
Θέματα για συζήτηση και έκφραση-έκθεση (σχετικά με την τέχνη και την κριτική έργου τέχνης) (σ.σ. 179-189).
- II. Παρουσίαση και κριτική μιας θεατρικής παράστασης
Λεξιλόγιο (σχετικό με τη θεατρική κριτική) (σ.σ. 203-205)
- III Παρουσίαση και κριτική άλλων μορφών τέχνης
Λεξιλόγιο (σχετικό με την κριτική) (σ.σ. 219-220)
Θέματα για συζήτηση και έκφραση-έκθεση (σχετικά με την κριτική/αξιολόγηση του ατόμου και την αυτοκριτική) (σ.σ. 221-224)
- IV. Οργάνωση του λόγου ορισμός και διαίρεση μιας έννοιας
 1. Ορισμός (σ.σ. 226-230)
 2. Διαίρεση (σ.σ. 231-236)

Σημειώσεις –Περίληψη

I. Σημειώσεις (σ. 240)

A. Σημειώσεις από γραπτό λόγο (σ.σ. 241-242)

1.Κρατώ σημειώσεις κατά παράγραφο (σ.σ. 243-248).

2.Εργάζομαι σε ευρύτερες (από την παράγραφο) νοηματικές ενότητες και κρατώ σημειώσεις (σ.σ.249-252).

3.Από τις σημειώσεις προχωρώ στο διάγραμμα του κειμένου (σ.σ. 253-257).

B. Σημειώσεις από προφορικό λόγο (σ.σ. 258-259)

II. Περίληψη

A. Περίληψη γραπτού λόγου

1.Πώς οδηγούμαι στην περίληψη (σ. 262)

2.Τι πρέπει να προσέχω σε μια περίληψη (σ. 263)

3.Συγκρίνω δύο περιλήψεις, μία εκτενή και μία συνοπτική του ίδιου κειμένου (σ.σ. 264-265)

4.Εξετάζω τη χρήση της ενεργητικής και της παθητικής σύνταξης σε μία περίληψη (σ.σ. 266-267)

5.Παρατηρώ περιλήψεις από ποικίλα κείμενα (σ.σ. 268-273)

B. Περίληψη προφορικού λόγου

1.Διαβάζω τη δημοσιογραφική περίληψη μιας συζήτησης (σ.σ. 274-275)

2.Παρουσιάζω σε προφορικό και γραπτό λόγο περίληψη μιας συζήτησης (σ. 276)

Θέματα για συζήτηση και έκφραση-έκθεση (σχετικά με τη λακωνική έκφραση και την προσπάθεια για εξοικονόμηση χρόνου στη σύγχρονη καθημερινή ζωή) (σ.σ. 277-286)

ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ:

Για τον ορθό καταμερισμό και την αποδοτικότερη διδασκαλία της διδακτέας ύλης της Νεοελληνικής Γλώσσας του Ημερήσιου Γενικού Λυκείου είναι σκόπιμο:

1. να ληφθεί υπόψη το Πρόγραμμα Σπουδών για τη Γλωσσική Διδασκαλία στο Λύκειο (σ.79-105) που περιλαμβάνεται στο Πρόγραμμα Σπουδών Α΄/θμιας και Β΄/θμιας Εκπ/σης. Θεωρητικές Επιστήμες (2000) και

2. να αξιοποιηθούν τα βιβλία Έκφραση-Έκθεση για το Γενικό Λύκειο-Θεματικοί Κύκλοι Γενικού Λυκείου και Γλωσσικές Ασκήσεις για το Γενικό Λύκειο.

Επίσης, οι διδάσκοντες/διδάσκουσες, στο πλαίσιο της υλοποίησης των εκάστοτε διδακτικών στόχων και του διαθέσιμου διδακτικού χρόνου, μπορούν να χρησιμοποιούν κατά περίπτωση κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό (κείμενα, δραστηριότητες κ.ά.) και από άλλες πηγές, με σκοπό την περαιτέρω εξοικείωση των μαθητών/μαθητριών με ποικίλα κειμενικά είδη και την καλλιέργεια της ικανότητάς τους να κατανοούν και να παράγουν επιτυχώς προφορικό και γραπτό λόγο.

ΕΣΠΕΡΙΝΟ ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ

Η διδακτέα ύλη του μαθήματος της Νεοελληνικής Γλώσσας των Β΄ και Γ΄ τάξεων Εσπερινού Γενικού Λυκείου περιλαμβάνεται στα εγχειρίδια:

- Έκφραση-Έκθεση Τεύχος Α΄ της Α΄ τάξης Γενικού Λυκείου
- Έκφραση-Έκθεση Τεύχος Β΄ της Β΄ τάξης Γενικού Λυκείου
- Έκφραση-Έκθεση για το Γενικό Λύκειο-Θεματικοί Κύκλοι των Α΄, Β΄, Γ΄ τάξεων Γενικού Λυκείου
- Γλωσσικές Ασκήσεις για το Γενικό Λύκειο

Για το σχολ. έτος 2012-2013 η διδακτέα ύλη του μαθήματος της Νεοελληνικής Γλώσσας Εσπερινού Γενικού Λυκείου (βάσει της αντιστοιχίας τάξεων Γενικού Λυκείου με τα Εσπερινά Γενικά Λύκεια) ορίζεται για κάθε τάξη ως εξής:

Β΄ Τάξη Εσπερινού Γενικού Λυκείου

Από το βιβλίο Έκφραση –Έκθεση, Τεύχος Α΄ να διδαχτούν:

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

I. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ (σ. 140)

1. Μεθόδευση της περιγραφής

- α. Η επιλογή και η παράθεση/οργάνωση των λεπτομερειών (σ.σ. 142-147).
- β. Η ακρίβεια και η σαφήνεια στην περιγραφή (σ.σ. 148-152).
- 2. Η γλώσσα της περιγραφής
 - α. Η επιλογή των κατάλληλων λέξεων/φράσεων (σ.σ. 152-153).
 - β. Κυριολεκτική (δηλωτική) και μεταφορική (συνυποδηλωτική) χρήση της γλώσσας (σ. 153)
- 3. Το σχόλιο και η οπτική γωνία στην περιγραφή (σ.σ. 154-159).
- II. ΔΙΑΦΟΡΑ ΘΕΜΑΤΑ / ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ**
- 1. Περιγραφή ενός χώρου / κτιρίου (σ.σ. 160-167)
- 2. Περιγραφή προσώπου/ατόμου
 - α. Τα τυπικά και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά ενός προσώπου / ατόμου (σ.σ. 168-170)
 - β. Το σχόλιο στην περιγραφή ενός ατόμου (σ.σ. 171-176)
- 3. Περιγραφή ζωγραφικού πίνακα ή άλλου έργου τέχνης (σ.σ. 176-178)
- 4. Ειδικά θέματα
 - β. Περιγραφή της διαδικασίας για την κατασκευή ή τη χρήση ενός αντικειμένου (σ.σ. 182-183)
- III. ΕΚΦΡΑΣΗ-ΕΚΘΕΣΗ: θέματα σχετικά με την ενδυμασία και τη μόδα (σ.σ. 184-199)**
- IV. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ**
 - Ανάπτυξη μιας παραγράφου με αναλογία (σ.σ. 200-205).

ΑΦΗΓΗΣΗ

I. ΑΦΗΓΗΣΗ

- 1. Ορισμός της αφήγησης (σ.σ. 210-211).
- 2. Αφηγηματικό περιεχόμενο και αφηγηματική πράξη (σ.σ. 212-214).
- 7. Αφηγηματικός χρόνος (σ.σ. 240-250)

Λεξιλόγιο σχετικό με τα θέματα για συζήτηση και έκφραση/έκθεση που ακολουθούν (σ.σ. 251-252).

Θέματα για συζήτηση και έκφραση/έκθεση (Γηρατειά και νεότητα. Χθες-Σήμερα-Αύριο. Αφηγήσεις για το παρελθόν και το μέλλον) (σ.σ. 252-258).

II. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΦΗΓΗΣΗ

Λεξιλόγιο (σ.σ. 262-263)

Θέματα για συζήτηση και έκφραση/έκθεση. Το κωμικό και η σημασία του γέλιου (σ.σ. 264-271).

III. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ:

Συνοχή κειμένου (σ.σ. 272-274)

Συνοχή σε ένα αφηγηματικό κείμενο (σ.σ. 274-277)

ΤΟ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ (σ.σ. 280-295)

Γ΄ Τάξη Εσπερινού Γενικού Λυκείου

Από το βιβλίο Έκφραση – Έκθεση, Τεύχος Β΄ να διδαχτούν:

Η ΕΙΔΗΣΗ

I. Η ΕΙΔΗΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΣΧΟΛΙΟ

- 1. Το γεγονός και το σχόλιο στην είδηση (σ.σ. 14-17).
- 2. Προβολή και διαφοροποίηση της είδησης (σ.σ. 18-19)
- 3. Παρεμβολή ξένου σχολίου στην είδηση (σ. 20)
- 4. Διαπλοκή του γεγονότος με το σχόλιο στην είδηση (σ.σ. 21-22)
- Λεξιλόγιο (σχετικό με το σχόλιο και την είδηση) (σ.σ. 23-25)
- Θέματα για συζήτηση και έκφραση-έκθεση (σχετικά με την πληροφόρηση, τη δημοσιογραφία, τον Τύπο) (σ.σ. 26-30)

II. Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ Η ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΙΔΗΣΗΣ

- 1. Η οργάνωση της είδησης (σ.σ. 32-35)
- 2. Η οπτική γωνία του δημοσιογράφου στην είδηση (σ.σ. 36-38)
- 3. Ο τίτλος της είδησης (σ.σ. 39-42)
- 4. Συντακτικά στοιχεία στην είδηση
 - α. Η σειρά των λεκτικών συνόλων στην είδηση (σ.σ. 43-44)
 - β. Ενεργητική και παθητική σύνταξη στην είδηση (σ. 45)
 - γ. Η χρήση των ονοματικών προσδιορισμών στην είδηση

- Χρήση ονομάτων και επιθέτων (σ. 46)
- δ. Ο προσδιορισμός του χρόνου στην είδηση (σ. 47)
- 5. Το σχόλιο πάνω σε μια είδηση (σ.σ. 48-53)
 - Λεξιλόγιο (σχετικό με το χρόνο) (σ.σ. 54-55)
 - Θέματα για συζήτηση και έκφραση-έκθεση (σχετικά με τα μέσα μαζικής επικοινωνίας) (σ.σ. 56-63)
 - Οργάνωση του λόγου. Η χρήση του παραδείγματος στην ανάπτυξη παραγράφου και ευρύτερου κειμένου (σ.σ. 63-68).

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΕΙΔΗ

- Βιογραφικά είδη (σ.σ. 71-72)
- 1. Βιογραφία, μυθιστορηματική βιογραφία (σ.σ. 73-76)
- 2. Βιογραφικό σημείωμα
 - α. Τα γεγονότα και τα σχόλια σε ένα βιογραφικό σημείωμα (σ.σ. 77-78)
 - β. Η δομή και το περιεχόμενο ενός βιογραφικού σημειώματος (σ.σ. 78-79)
 - Λεξιλόγιο βιογραφικού σημειώματος (σ.σ. 82-84)
- 4. Αυτοβιογραφικό σημείωμα
 - α. Σύγκριση ενός αυτοβιογραφικού σημειώματος με ένα βιογραφικό σημείωμα (σ. 86)
 - β. Το έμμεσο σχόλιο στο αυτοβιογραφικό σημείωμα (σ.σ. 86-87)
 - δ. Ο πρακτικός σκοπός ενός (αυτο)βιογραφικού σημειώματος (σ.σ. 89-94)
- Θέματα για συζήτηση και έκφραση-έκθεση (σχετικά με την εργασία και την επιλογή επαγγέλματος) (σ.σ. 95-103)
- 6. Ημερολόγιο (σ.σ. 108-111)
- 7. Συστατική επιστολή (σ.σ. 112-118)
- Θέματα για συζήτηση και έκφραση-έκθεση (σχετικά με το χαρακτηρισμό ατόμου, τις στερεότυπες αντιλήψεις, το φυλετικό και κοινωνικό ρατσισμό) (σ.σ. 119-126)
- Οργάνωση του λόγου:
 - I. Παράγραφος. Ανάπτυξη με σύγκριση και αντίθεση (σ.σ. 127-131)
 - II Ο ρόλος της αντίθεσης στη συνοχή του κειμένου.
 - α. Συνοχή προτάσεων και περιόδων (σ.σ. 132-133)
 - β. Συνοχή παραγράφων με αντιθετική σύνδεση
 - Ανάπτυξη δύο εννοιών σε ένα ευρύτερο κείμενο (σ.σ. 133-135)

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ – ΚΡΙΤΙΚΗ

- I. Παρουσίαση και κριτική ενός βιβλίου
- 3. Βιβλιοκριτική
 - α. Λογοτεχνική κριτική (σ.σ. 163-169)
 - β. Κριτική άλλων κειμένων (σ.σ. 170-171)
- 5. Απλή και διαδοχική υπόταξη (σ.175)
- 6. Οι αναφορικές προτάσεις (σ.σ. 176-177)
- Λεξιλόγιο (σχετικό με τα θέματα για συζήτηση και έκφραση/έκθεση που ακολουθούν) (σ. 178)
- Θέματα για συζήτηση και έκφραση-έκθεση (σχετικά με την τέχνη και την κριτική έργου τέχνης) (σ.σ. 179-189).
- II. Παρουσίαση και κριτική μιας θεατρικής παράστασης
 - Λεξιλόγιο (σχετικό με τη θεατρική κριτική) (σ.σ. 203-205)
- III Παρουσίαση και κριτική άλλων μορφών τέχνης
 - Λεξιλόγιο (σχετικό με την κριτική) (σ.σ. 219-220)
 - Θέματα για συζήτηση και έκφραση-έκθεση (σχετικά με την κριτική/αξιολόγηση του ατόμου και την αυτοκριτική) (σ.σ. 221-224)
- IV. Οργάνωση του λόγου · ορισμός και διαίρεση μιας έννοιας
 - 1.Ορισμός (σ.σ. 226-230)
 - 2.Διαίρεση (σ.σ. 231-236)
- Σημειώσεις –Περίληψη
 - I. Σημειώσεις (σ. 240)
 - A. Σημειώσεις από γραπτό λόγο (σ.σ. 241-242)
 - 1.Κρατώ σημειώσεις κατά παράγραφο (σ.σ. 243-248).

2.Εργάζομαι σε ευρύτερες (από την παράγραφο) νοηματικές ενότητες και κρατώ σημειώσεις (σ.σ.249-252).

3. Από τις σημειώσεις προχωρώ στο διάγραμμα του κειμένου (σ.σ. 253-257).

B. Σημειώσεις από προφορικό λόγο (σ.σ. 258-259)

II. Περίληψη

A. Περίληψη γραπτού λόγου

1.Πώς οδηγούμαι στην περίληψη (σ. 262)

2. Τι πρέπει να προσέχω σε μια περίληψη (σ. 263)

3. Συγκρίνω δύο περιλήψεις, μία εκτενή και μία συνοπτική του ίδιου κειμένου (σ.σ. 264-265)

4. Εξετάζω τη χρήση της ενεργητικής και της παθητικής σύνταξης σε μία περίληψη (σ.σ. 266-267)

5. Παρατηρώ περιλήψεις από ποικίλα κείμενα (σ.σ. 268-273)

B. Περίληψη προφορικού λόγου

1. Διαβάζω τη δημοσιογραφική περίληψη μιας συζήτησης (σ.σ. 274-275)

2. Παρουσιάζω σε προφορικό και γραπτό λόγο περίληψη μιας συζήτησης (σ.σ. 276)

Θέματα για συζήτηση και έκφραση-έκθεση (σχετικά με τη λακωνική έκφραση και την προσπάθεια για εξοικονόμηση χρόνου στη σύγχρονη καθημερινή ζωή) (σ. 277-286)

ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ:

Για τον ορθό καταμερισμό και την αποδοτικότερη διδασκαλία της διδακτέας ύλης της Νεοελληνικής Γλώσσας του Εσπερινού Γενικού Λυκείου είναι σκόπιμο:

1.να ληφθεί υπόψη το Πρόγραμμα Σπουδών για τη Γλωσσική Διδασκαλία στο Λύκειο (σ.79-105) που περιλαμβάνεται στο Πρόγραμμα Σπουδών Α΄/θμιας και Β΄/θμιας Εκπ/σης. Θεωρητικές Επιστήμες (2000) και

2. να αξιοποιηθούν τα βιβλία Έκφραση-Έκθεση για το Γενικό Λύκειο-Θεματικοί Κύκλοι Γενικού Λυκείου και Γλωσσικές Ασκήσεις για το Γενικό Λύκειο (σύμφωνα με την κατανομή της διδακτέας ύλης στο Εσπερινό Γενικό Λύκειο).

Επίσης, οι διδάσκοντες/διδάσκουσες, στο πλαίσιο της υλοποίησης των εκάστοτε διδακτικών στόχων και του διαθέσιμου διδακτικού χρόνου, μπορούν να χρησιμοποιούν κατά περίπτωση κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό (κείμενα, δραστηριότητες κ.ά.) και από άλλες πηγές, με σκοπό την περαιτέρω εξοικείωση των μαθητών/μαθητριών με ποικίλα κειμενικά είδη και την καλλιέργεια της ικανότητάς τους να κατανοούν και να παράγουν επιτυχώς προφορικό και γραπτό λόγο.

Για την εξέταση του μαθήματος στη Β΄ και στη Γ΄ τάξη του Ημερήσιου και του Εσπερινού Γενικού Λυκείου και στη Δ΄ τάξη του Εσπερινού Γενικού Λυκείου ισχύει ό,τι προβλέπεται στο Π.Δ. 48/2012 (ΦΕΚ Α΄ 97) και στο ΦΕΚ Α΄ 119 που αφορά σε διόρθωση σφάλματος στο Π.Δ.48/2012 (ΦΕΚ Α΄ 97).

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

«Για την Α΄ και Β΄ τάξη του Λυκείου προτείνονται ενδεικτικά συγκεκριμένες περικοπές διδακτικών ενοτήτων. Τούτο μπορεί, κατά περίπτωση και ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες του σχολείου και της συγκεκριμένης τάξης, να συνοδεύεται από παράλληλη αύξηση των ωρών διδασκαλίας σε ορισμένες διδακτικές ενότητες, ώστε να επιτυγχάνεται μεγαλύτερη εμβάθυνση της ύλης, καθώς και η δυνατότητα πραγματοποίησης (ομαδοσυνεργατικά) συνθετικών εργασιών και σχεδίων εργασίας με τη μέθοδο project.»

ΥΛΗ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

1. Η λατρεία στη ζωή των πιστών σήμερα
2. Το νόημα και η εξέλιξη της χριστιανικής λατρείας
3. Ο Χριστός εγκαινιάζει την αληθινή λατρεία
6. «Ποιήσωμεν άνθρωπον...»
7. Η παρουσία του Θεού στην ανθρώπινη ιστορία
8. Χριστούγεννα: η γιορτή της ενανθρώπησης του Θεού

9. Το κήρυγμα και τα θαύματα του Χριστού μέσα από τη λατρεία
10. «Προσκυνούμεν σου τα Πάθη Χριστέ...»
11. Η Ανάσταση του Χριστού
12. «Θανάτου εορτάζομεν νέκρωσιν...»
13. Τι μπορεί να μάθει ο άνθρωπος για το Θεό; Προσέγγιση της γιορτής της Μεταμόρφωσης
14. Ο Τριαδικός Θεός: οι γιορτές της Πεντηκοστής και του Αγίου Πνεύματος
15. Συναγμένοι στη Θεία Ευχαριστία: η ουσία της Εκκλησίας
16. Παναγία, η μητέρα του Χριστού
18. Οι άγιες εικόνες: έκφραση της πίστης
19. Η μνήμη των αγίων, αφορμές για ένα σύγχρονο ανθρωπολογικό προβληματισμό
21. Η είσοδος και ένταξη στη Εκκλησία: τα μυστήρια του Βαπτίσματος και του Χρίσματος
22. Ίδρυση και ιστορική εξέλιξη της Θείας Ευχαριστίας
23. Το βαθύτερο νόημα της Θείας Λειτουργίας
24. Το μυστήριο της Μετανοίας
25. Η ευλογία για μια ζωή συζυγίας: το βαθύτερο νόημα του μυστηρίου του Γάμου
26. Πνευματική διακονία: το μυστήριο της Ιεροσύνης
27. Η ενότητα σώματος και ψυχής: το μυστήριο του Ευχελαίου
30. Ο πλούτος της εκκλησιαστικής ποίησης (Υμνογραφία)
31. Προβληματισμοί για τη λειτουργική γλώσσα και μουσική
32. Η θέση των λαϊκών στη σύγχρονη λατρεία, επισημάνσεις και προβληματισμοί
33. Η γυναίκα στη λατρεία
36. Σατανισμός
37. Πνευματισμός-εσωτερισμός-δαισιδαίμονια-Προλήψεις
38. Η Μασονία
40. Τέσσερα παραδείγματα-προκλήσεις
41. Οι Μάρτυρες του Ιεχωβά
44. «Κύριε η εν πολλαίς αμαρτίαις περιπεσούσα γυνή...»

ΥΛΗ Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

1. Ερωτήματα σχετικά με τα μεγάλα ζητήματα της ζωής
2. Το ζήτημα για το Θεό
3. Θρησκεία: ένα πανανθρώπινο φαινόμενο
4. Ποιος είναι ο Θεός κατά την πίστη του Χριστιανισμού
5. Η Βασιλεία του Θεού: όραμα αλλιώτικης ζωής ή ουτοπία;
6. Γιατί ο Ιησούς Χριστός ήταν και είναι «σημείον αντιλεγόμενον»;
7. «Τίνα με λέγουσιν οι άνθρωποι είναι;»
8. Τι είναι το Άγιο Πνεύμα;
9. Αρχή και πορεία του κόσμου
10. Ο άνθρωπος στο αρχικό του μεγαλείο
11. Γιατί υπάρχει το κακό στον κόσμο;
12. Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της Ορθοδοξίας
14. Η ορθόδοξη άσκηση
15. Ο δυναμικός και απελευθερωτικός χαρακτήρας του Χριστιανισμού
17. Ο συνάνθρωπος ως αδελφός
18. Το χριστιανικό ήθος ως υπέρβαση των προκαταλήψεων του κόσμου-Σύγχρονες θεολογικές ζυμώσεις
20. Η χριστιανική θεώρηση του κράτους και της πολιτικής
21. Φανατισμός και ανεξιθρησκία
23. Το φαινόμενο της αθεΐας
24. Πίστη και Επιστήμη: αλληλοαποκλειόμενα ή αλληλοσυμπληρούμενα;
25. Ελληνισμός και Χριστιανισμός
28. Τα αφρικανικά θρησκευόμενα
29. Ο Ιουδαϊσμός
30. Το Ισλάμ(Α΄)
31. Το Ισλάμ(Β΄)

- 32. Ο Ινδουισμός Α΄
- 33. Ο Ινδουισμός Β΄
- 34. Η Γιόγκα
- 35. Ο Βουδισμός
- 36. Η κινεζική θρησκεία
- 37. Η ιαπωνική θρησκεία
- 38. Η θρησκεία μπροστά στο πρόβλημα του θανάτου

Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

Για την ύλη της Γ΄ τάξης του Λυκείου, όπου το μάθημα διδάσκεται μία ώρα εβδομαδιαίως, ο διδάσκων μπορεί να επιλέγει τις διδακτικές ενότητες με βάση τις ιδιαιτερότητες της τάξης αλλά και τα ενδιαφέροντα των μαθητών του.

ΓΑΛΛΙΚΑ, ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ, ΙΤΑΛΙΚΑ, ΙΣΠΑΝΙΚΑ

Στο Γενικό Λύκειο τα Γαλλικά, τα Γερμανικά, τα Ιταλικά και τα Ισπανικά προσφέρονται είτε ως μάθημα Γενικής Παιδείας (1^η Ξένη Γλώσσα) είτε ως μάθημα Επιλογής (2^η Ξένη Γλώσσα).

Το μάθημα Γενικής Παιδείας προσφέρεται σε μαθητές που διδάχτηκαν την αντίστοιχη Ξένη Γλώσσα στο Γυμνάσιο. Το γεγονός ωστόσο ότι ο μαθητικός πληθυσμός των περισσότερων ΓΕΛ της χώρας απαρτίζεται από μαθητές προερχόμενους από διαφορετικά Γυμνάσια συνεπάγεται ότι τα τμήματα είναι αναγκαστικά ανομοιογενή.

Το μάθημα Επιλογής προσφέρεται σε μαθητές είτε αδιδακτους είτε προχωρημένους (που διδάχτηκαν δηλαδή την αντίστοιχη Ξένη Γλώσσα στο Γυμνάσιο), με αποτέλεσμα να μην μπορεί να εκτιμηθεί εκ των προτέρων η σύνθεση των τμημάτων.

Και στις δύο κατηγορίες μαθημάτων (Γενικής Παιδείας, Επιλογής) η επιλογή των διδακτικών βιβλίων γίνεται από τον Εγκεκριμένο Κατάλογο Ελευθέρων Βοηθημάτων. Το καθένα από τα βιβλία αυτά συνάδει με το Πρόγραμμα Σπουδών (ΠΣ), που είναι βασικός όρος για την έγκρισή τους, αλλά αποτελεί διαφορετική πρόταση υλοποίησης του ΠΣ, με διαφορετική δομή και δόμηση της ύλης, διαφορετική παρουσίαση των λεκτικών πράξεων, των μορφοσυντακτικών φαινομένων κ.λπ. και για το μάθημα Επιλογής, ανάλογα με τη σύνθεση του εκάστοτε τμήματος, εφαρμόζεται το ΠΣ του Λυκείου.

Εκ των παραπάνω προκύπτει ότι οι σημαντικές διαφορές οι οποίες, εκ των πραγμάτων, υφίστανται από τμήμα σε τμήμα, υποχρεώνουν τους εκπαιδευτικούς να προσαρμόζουν την ύλη και τη διδασκαλία τους στο επίπεδο γλωσσομάθειας των εκάστοτε μαθητών τους.

Οι εκπαιδευτικοί οφείλουν πρωτίστως να λαμβάνουν υπόψη τους το Πρόγραμμα Σπουδών και να δίνουν την απαιτούμενη προσοχή στον προγραμματισμό της διδασκαλίας εν γένει, αλλά και της κάθε διδακτικής ώρας χωριστά, ώστε να γίνεται «αποτελεσματική» χρήση του διδακτικού χρόνου. Για την επίτευξη αυτού του στόχου οι εκπαιδευτικοί οφείλουν:

α) να αξιοποιούν στον μέγιστο βαθμό τις γνώσεις που απέκτησαν οι μαθητές στην προηγούμενη βαθμίδα ή τάξη,

β) να αποφεύγουν να χρονοτριβούν ασκόπως σε επιμέρους φαινόμενα, ασκήσεις κ.λπ., και ταυτόχρονα

γ) να αποφεύγουν να «βιάζονται» υπερβολικά, πράγμα που θα προκαλούσε κενά στην οικοδόμηση της γλωσσομάθειας,

λαμβάνοντας υπόψη ότι το εκάστοτε διδακτικό εγχειρίδιο είναι ένα «εργαλείο» υλοποίησης του Προγράμματος Σπουδών, το οποίο, στο σύνολό του, αλλά και ως προς τους επιμέρους διδακτικούς στόχους, αποτελεί τον βασικό οδηγό, βάσει του οποίου σχεδιάζεται και υλοποιείται το μάθημα.

Σε περίπτωση που παρά τις προσπάθειες αυτές η φετινή διδαχθείσα ύλη υπολείπεται εκείνης που έχει προγραμματίσει ο διδάσκων, η ολοκλήρωσή της μπορεί να επιτευχθεί στο επόμενο σχολικό έτος, αφού ενταχθεί στον προγραμματισμό της ύλης της επόμενης τάξης.

ΑΓΓΛΙΚΑ

Η διδασκαλία της Αγγλικής γλώσσας (μάθημα Γενικής Παιδείας ή μάθημα Επιλογής) στηρίζεται στην κατάκτηση επιπέδων γλωσσομάθειας. Σύμφωνα με αυτό η διδακτέα ύλη δεν μπορεί να οριστεί με κεφάλαια βιβλίων αλλά με το τι οι μαθητές μπορούν να κάνουν με τη γλώσσα για την επίτευξη των επιπέδων γλωσσομάθειας.

Εκείνο που μπορεί να επισημανθεί είναι ότι οι καθηγητές έχουν την ευχέρεια να μην ολοκληρώσουν την ύλη ενός βιβλίου για τη συγκεκριμένη τάξη, να συνεχίσουν ένα βιβλίο το επόμενο σχολικό έτος ή να παραλείπουν έως και δύο ή τρία κεφάλαια, ανά τάξη, ανάλογα με τις ιδιαίτερες συνθήκες της τάξης τους.

ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

(Α΄ τάξη ΓΕΛ, Β΄ τάξη ΓΕΛ επιλογής και Β΄ τάξης Εσπερινού ΓΕΛ Γενικής Παιδείας)

«Αρχές Οικονομίας» Α΄ τάξη Ημερήσια ΓΕΛ

Βιβλίο: «Αρχές Οικονομίας» των Α. Δεδουσόπουλου, Π. Γιαλέρη, Ι. Σχιστού, Π. Τέντε και Α. Χατζηανδρέου

Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή	σελ. 11-14
-----------------------------	-------------------

Κεφάλαιο 2: Το εμπόρευμα

Το κεφάλαιο 2: «Το εμπόρευμα» προτείνεται να διδαχθεί συνοπτικά.

2.1 Ο κόσμος των εμπορευμάτων	σελ.16
2.2 Χαρακτηριστικά Στοιχεία του Εμπορεύματος	σελ.17
2.3 Εμπορεύματα και Αυτοκατανάλωση	σελ.18
2.4 Η Αλληλεξάρτηση των Εμπορευμάτων	σελ.23
2.5 Η Κοινωνική Διάσταση των Εμπορευμάτων	σελ. 24

Κεφάλαιο 3: Η Κατανάλωση των Εμπορευμάτων

Επίσης και το κεφάλαιο 3 «Η κατανάλωση των εμπορευμάτων» προτείνεται να διδαχθεί συνοπτικά εκτός από το υποκεφάλαιο 3.6 που αναφέρεται στο καταναλωτικό πρότυπο και προτείνεται να μελετηθεί μέσω σχετικών ερευνητικών εργασιών που θα δοθούν στους μαθητές.

3.1 Η χρηστική αξία των εμπορευμάτων	σελ.32
3.2 Ανάγκες και επιθυμίες	σελ.32
3.3 Είδη και Ταξινόμηση των Αναγκών	σελ.35
3.4 Τα Μέσα Ικανοποίησης των Αναγκών	σελ.38
3.5 Αγαθά και Δικαιώματα Ιδιοκτησίας	σελ.39
3.6 Το Καταναλωτικό Πρότυπο	σελ.41

Κεφάλαιο 4: Η παραγωγή

4.1 Η Σύγχρονη Επιχείρηση	σελ.46
4.3 Η Παραγωγική Διαδικασία	σελ.50
4.4 Οι Κίνδυνοι και οι Υποχρεώσεις της Επιχείρησης	σελ.52
4.5 Το Κίνητρο της Παραγωγής	σελ.53
4.6 Η Οργάνωση της Σύγχρονης Επιχείρησης	σελ.56
4.7 Η Εργασία στη Σύγχρονη Επιχείρηση	σελ.60

Κεφάλαιο 5: Η Ανταλλαγή των Εμπορευμάτων

5.1 Η ανταλλαγή και η Ανταλλακτική Αξία	σελ.68
5.2 Είδη Ανταλλαγών	σελ.69
5.3 Χρήμα και Τιμές	σελ.70
5.4 Η Διαμόρφωση της Τιμής	σελ.71
5.5 Μορφές Αγοράς και Διαμόρφωση Τιμών	σελ.73

Κεφάλαιο 6: Το Χρήμα

6.1 Λειτουργίες του Χρήματος	σελ. 80-81
6.2 Ιδιότητες του Χρήματος	σελ. 81-82
6.3 Μορφές Χρήματος	σελ. 82-84
6.4 Σύγχρονα Είδη Χρήματος	σελ. 84-88
6.6 Είδη Καταθέσεων και Δανείων	σελ. 91-93
6.7 Δανεισμός και Αποταμίευση: Επιτόκιο και Τόκος	σελ. 93-95

Κεφάλαιο 7: Η Διανομή του Εισοδήματος

7.1 Η Έννοια του Εισοδήματος	σελ. 102-103
------------------------------	--------------

7.2 Μορφές Εισοδήματος	σελ. 103-105
7.3 Οι Μεταβιβαστικές Πληρωμές	σελ. 105-106
7.4 Η Διανομή του Εισοδήματος και η Φτώχεια	σελ. 106-107

Κεφάλαιο 8: Η Μισθωτή Εργασία

8.1 Μορφές Εργασίας	σελ. 110-111
8.2 Εργοδότες και Μισθωτοί: Η Σύμβαση Εργασίας	σελ. 111-112
8.3 Επαγγέλματα και εργασιακές Δεξιότητες	σελ. 113-114
8.4 Η πρόσληψη των μισθωτών	σελ. 114-116
8.5 Εργατικά Σύνδικατα και Ενώσεις Εργοδοτών	σελ. 116-118
8.6 Συλλογικές Διαπραγματεύσεις	σελ. 119-120

Κεφάλαιο 9: Οι Εθνικοί Λογαριασμοί

9.1 Ο ρόλος των Εθνικών Λογαριασμών	σελ. 124
9.2 Τα μεγέθη των Εθνικών Λογαριασμών	σελ. 125-128

Αρχές Οικονομίας Β' Λυκείου (μάθημα επιλογής) Ημερήσια ΓΕΛ

Βιβλίο: «Αρχές Οικονομίας» των Α. Δεδουσόπουλου, Π. Γιαλέρη, Ι.Σχιστού, Π. Τέντε και Α. Χατζηανδρέου

Προτείνεται οι μαθητές της Β τάξης ΓΕΛ, οι οποίοι δεν έχουν διδαχθεί το μάθημα «Αρχές Οικονομίας» στην πρώτη τάξη ΓΕΛ να **διδασθούν συνοπτικά τα κεφάλαια 1- 3**, ώστε να έχουν επαρκή διαθέσιμο χρόνο για να εστιάσουν το ενδιαφέρον τους στα κεφάλαια 4,5,6,7,8,9,11 και 12 τα περιεχόμενα των οποίων συμβάλουν στην απόκτηση απαραίτητων για την καθημερινότητα γνώσεων / δεξιοτήτων ζωής.

Κεφάλαιο 4: Η παραγωγή

4.1 Η Σύγχρονη Επιχείρηση	σελ.46
4.3 Η Παραγωγική Διαδικασία	σελ.50
4.4 Οι Κίνδυνοι και οι Υποχρεώσεις της Επιχείρησης	σελ.52
4.5 Το Κίνητρο της Παραγωγής	σελ.53
4.6 Η Οργάνωση της Σύγχρονης Επιχείρησης	σελ.56
4.7 Η Εργασία στη Σύγχρονη Επιχείρηση	σελ.60

Κεφάλαιο 5: Η Ανταλλαγή των Εμπορευμάτων

5.1 Η ανταλλαγή και η Ανταλλακτική Αξία	σελ.68
5.2 Είδη Ανταλλαγών	σελ.69
5.3 Χρήμα και Τιμές	σελ.70
5.4 Η Διαμόρφωση της Τιμής	σελ.71
5.5 Μορφές Αγοράς και Διαμόρφωση Τιμών	σελ.73

Κεφάλαιο 6: Το Χρήμα

6.1 Λειτουργίες του Χρήματος	σελ. 80-81
6.2 Ιδιότητες του Χρήματος	σελ. 81-82
6.3 Μορφές Χρήματος	σελ. 82-84
6.4 Σύγχρονα Είδη Χρήματος	σελ. 84-88
6.6 Είδη Καταθέσεων και Δανείων	σελ. 91-93
6.7 Δανεισμός και Αποταμίευση: Επιτόκιο και Τόκος	σελ. 93-95

Κεφάλαιο 7: Η Διανομή του Εισοδήματος

7.1 Η Έννοια του Εισοδήματος	σελ. 102-103
7.2 Μορφές Εισοδήματος	σελ. 103-105
7.3 Οι Μεταβιβαστικές Πληρωμές	σελ. 105-106
7.4 Η Διανομή του Εισοδήματος και η Φτώχεια	σελ. 106-107

Κεφάλαιο 8: Η Μισθωτή Εργασία

8.1 Μορφές Εργασίας	σελ. 110-111
8.2 Εργοδότες και Μισθωτοί: Η Σύμβαση Εργασίας	σελ. 111-112
8.3 Επαγγέλματα και εργασιακές Δεξιότητες	σελ. 113-114
8.4 Η πρόσληψη των μισθωτών	σελ. 114-116
8.5 Εργατικά Συνδικάτα και Ενώσεις Εργοδοτών	σελ. 116-118
8.6 Συλλογικές Διαπραγματεύσεις	σελ. 119-120

Κεφάλαιο 9: Οι Εθνικοί Λογαριασμοί

9.1 Ο ρόλος των Εθνικών Λογαριασμών	σελ. 124
9.2 Τα μεγέθη των Εθνικών Λογαριασμών	σελ. 125-128
9.4 Εθνικό Προϊόν και Οικονομική Ενημερία	σελ. 130-131

Κεφάλαιο 11: Το Οικονομικό Σύστημα σε Μεγέθυνση

11.1 Η Οικονομική Ζωή Αλλάζει	σελ. 156-158
11.2 Η Οικονομική Ανάπτυξη	σελ. 158-160

11.3 Οι Αλλαγές στην Παραγωγική Ικανότητα	σελ. 161-164
11.3.1 Το Εργατικό Δυναμικό και η Ανάπτυξη	
11.3.2 Η Συσσώρευση του Κεφαλαίου	
11.3.3 Η Τεχνολογία	
11.4 Ανάπτυξη και Υπανάπτυξη	σελ. 164-165

Κεφάλαιο 12: Το Οικονομικό Σύστημα σε Κρίση

12.1 Το Οικονομικό Σύστημα σε Κρίση	σελ. 170-171
12.2 Το Πρόβλημα της Ανεργίας	
12.2.1 Η Έννοια του Εργατικού Δυναμικού και της Ανεργίας	σελ. 171-172
12.2.2 Είδη Ανεργίας	σελ. 172-174
12.2.3 Συνέπειες της Ανεργίας για το Κοινωνικό Σύνολο και το Άτομο	σελ. 174-175
12.2.4 Πολιτικές για την Αντιμετώπιση της Ανεργίας	σελ. 175-176
12.3 Ο Πληθωρισμός: Έννοια και Επιπτώσεις	
12.3.1 Έννοια του Πληθωρισμού	σελ. 176-177
12.3.2 Επιπτώσεις του Πληθωρισμού	σελ. 177-178
12.4 Η Φτώχεια	σελ. 178-180
12.5 Περιβάλλον και Φυσικοί Πόροι	σελ. 181-181

«Αρχές Οικονομίας» Β' τάξη ΕΣΠΕΡΙΝΑ ΓΕΛ

Βιβλίο: «Αρχές Οικονομίας» των Α. Δεδουσόπουλου, Π. Γιαλέρη, Ι.Σχιστού, Π. Τέντε και Α. Χατζηανδρέου

Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή (σελ 11-14)

Κεφάλαιο 2: Το εμπόρευμα

Το κεφάλαιο 2 «Το εμπόρευμα» προτείνεται να διδαχθεί συνοπτικά.

2.1 Ο κόσμος των εμπορευμάτων	σελ.16
2.2 Χαρακτηριστικά Στοιχεία του Εμπορεύματος	σελ.17
2.3 Εμπορεύματα και Αυτοκατανάλωση	σελ.18
2.4 Η Αλληλεξάρτηση των Εμπορευμάτων	σελ.23
2.5 Η Κοινωνική Διάσταση των Εμπορευμάτων	σελ. 24

Κεφάλαιο 3: Η Κατανάλωση των Εμπορευμάτων

Επίσης και το κεφάλαιο 3 «Η κατανάλωση των εμπορευμάτων» προτείνεται να διδαχθεί συνοπτικά εκτός από το υποκεφάλαιο 3.6 που αναφέρεται στο καταναλωτικό πρότυπο και προτείνεται να μελετηθεί μέσω σχετικών ερευνητικών εργασιών που θα δοθούν στους μαθητές.

3.1 Η χρηστική αξία των εμπορευμάτων	σελ.32
3.2 Ανάγκες και επιθυμίες	σελ.32
3.3 Είδη και Ταξινόμηση των Αναγκών	σελ.35
3.4 Τα Μέσα Ικανοποίησης των Αναγκών	σελ.38
3.5 Αγαθά και Δικαιώματα Ιδιοκτησίας	σελ.39
3.6 Το Καταναλωτικό Πρότυπο	σελ.41

Κεφάλαιο 4: Η παραγωγή

4.1 Η Σύγχρονη Επιχείρηση	σελ.46
4.3 Η Παραγωγική Διαδικασία	σελ.50
4.4 Οι Κίνδυνοι και οι Υποχρεώσεις της Επιχείρησης	σελ.52
4.5 Το Κίνητρο της Παραγωγής	σελ.53
4.6 Η Οργάνωση της Σύγχρονης Επιχείρησης	σελ.56
4.7 Η Εργασία στη Σύγχρονη Επιχείρηση	σελ.60

Κεφάλαιο 5: Η Ανταλλαγή των Εμπορευμάτων

5.1 Η ανταλλαγή και η Ανταλλακτική Αξία	σελ.68
5.2 Είδη Ανταλλαγών	σελ.69
5.3 Χρήμα και Τιμές	σελ.70
5.4 Η Διαμόρφωση της Τιμής	σελ.71
5.5 Μορφές Αγοράς και Διαμόρφωση Τιμών	σελ.73

Κεφάλαιο 6: Το Χρήμα

6.1 Λειτουργίες του Χρήματος	σελ. 80-81
------------------------------	------------

6.2 Ιδιότητες του Χρήματος	σελ. 81-82
6.3 Μορφές Χρήματος	σελ. 82-84
6.4 Σύγχρονα Είδη Χρήματος	σελ. 84-88
6.6 Είδη Καταθέσεων και Δανείων	σελ. 91-93
6.7 Δανεισμός και Αποταμίευση: Επιτόκιο και Τόκος	σελ. 93-95

Κεφάλαιο 7: Η Διανομή του Εισοδήματος

7.1 Η Έννοια του Εισοδήματος	σελ. 102-103
7.2 Μορφές Εισοδήματος	σελ. 103-105
7.3 Οι Μεταβιβαστικές Πληρωμές	σελ. 105-106
7.4 Η Διανομή του Εισοδήματος και η Φτώχεια	σελ. 106-107

Κεφάλαιο 8: Η Μισθωτή Εργασία

8.1 Μορφές Εργασίας	σελ. 110-111
8.2 Εργοδότες και Μισθωτοί: Η Σύμβαση Εργασίας	σελ. 111-112
8.3 Επαγγέλματα και εργασιακές Δεξιότητες	σελ. 113-114
8.4 Η πρόσληψη των μισθωτών	σελ. 114-116
8.5 Εργατικά Συνδικάτα και Ενώσεις Εργοδοτών	σελ. 116-118
8.6 Συλλογικές Διαπραγματεύσεις	σελ. 119-120

Κεφάλαιο 9: Οι Εθνικοί Λογαριασμοί

9.1 Ο ρόλος των Εθνικών Λογαριασμών	σελ. 124
9.2 Τα μεγέθη των Εθνικών Λογαριασμών	σελ. 125-128

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ (για όλες τις τάξεις)

Προτείνεται η απλούστευση του περιεχομένου με την χρήση διδακτικών μεθοδολογικών προσεγγίσεων και τεχνικών που οδηγούν κυρίως στην ανακαλυπτική μάθηση. Επομένως προτείνονται:

- η εφαρμογή «ερευνητικών εργασιών ή σχεδίων εργασίας» (projects) και τεχνικών «μελέτης περίπτωσης» (case studies) που ενθαρρύνουν ιδιαίτερα τη συμμετοχή του μαθητή στη μαθησιακή διαδικασία. Η αποτελεσματικότητα των τεχνικών αυτών είναι μεγαλύτερη όταν προτείνονται για μελέτη θέματα από την καθημερινή οικονομική πραγματικότητα του μαθητή. Οπότε για την προσέλκυση του ενδιαφέροντος του μαθητή για το περιεχόμενο του μαθήματος προτείνεται τα πρώτα κεφάλαια να διδάσκονται με την χρήση ερευνητικών εργασιών.
- **Επεξεργασία πινάκων και διαγραμμάτων** (πχ στατιστικά στοιχεία Α.Ε.Π. κα.). Σημειώνεται ότι η συλλογή στατιστικών στοιχείων με σκοπό την συγκριτική μελέτη θεωρείται απαραίτητη για την επίτευξη του σκοπού του μαθήματος γιατί συμβάλλουν στην καλλιέργεια των δεξιοτήτων κριτικής ανάγνωσης των πληροφοριών.
- **η χρήση συζήτησης σε ομάδες ή και ανά ζεύγη, καταιγισμός ιδεών, προβολή οπτικοακουστικού υλικού.**
- η ενθάρρυνση των μαθητών να διατηρούν και να ενημερώνουν **λεξικό οικονομικών όρων.**
- η πραγματοποίηση **ασκήσεων προσομοίωσης, παιχνιδιών ρόλων** (π.χ. δημιουργία σεναρίων με θέματα σχετικά με την ανεργία κ.α).
- **συνεργασία με φορείς** απασχόλησης, για ανάπτυξη θεμάτων σχετικών με τη μισθωτή εργασία.

- **διοργανώσεις ημερίδων** από τους μαθητές για ενημέρωση σε θέματα για παράδειγμα διανομής εισοδήματος / φορολογικής πολιτικής / δημοσιονομικής πολιτικής κ.ά.
- **χρήση του διαδικτύου και του τύπου** για άντληση πληροφοριών και επικαιροποίηση των πραγματευόμενων θεμάτων.

Ενδεικτικά προτείνεται θέματα όπως οι μορφές των επιχειρήσεων, το Χρηματιστήριο, ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, ο ρόλος της Τράπεζας Ελλάδος, πολιτικές απασχόλησης, κ.ά να μελετώνται στο πλαίσιο προτεινόμενων ερευνητικών εργασιών (μέθοδος project) και, κυρίως με την επεξεργασία σύγχρονων στοιχείων/δεδομένων που θα αντλούν οι μαθητές με την χρήση του διαδικτύου και του έντυπου τύπου (οικονομικές εφημερίδες, οικονομικά περιοδικά, δελτία της Τράπεζας της Ελλάδος κ.ά).

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Ιδιαίτερα σημαντική για την εμπέδωση των οικονομικών εννοιών και την σύνδεσή τους με την καθημερινότητα κρίνεται η βιωματική διδασκαλία, οπότε στο πλαίσιο ερευνητικών εργασιών του μαθήματος είναι χρήσιμο να μελετηθούν θεματικές από τη Σχολική δραστηριότητα «Οικονομία-Επιχειρηματικότητα», (Βλ. Ιστοσελίδα ΠΠ/ καινοτόμα προγράμματα). Έτσι, απαραίτητο συμπληρωματικό εκπαιδευτικό υλικό για την κατανόηση των βασικών οικονομικών εννοιών αποτελούν και τα βιβλία μαθητή «Οικονομία και Εγώ» και «Οικονομία - Επιχειρηματικότητα» καθώς και τα αντίστοιχα βιβλία καθηγητή: «Οικονομία και Εγώ: Διδακτικές Μεθοδολογικές Προσεγγίσεις» και «Οικονομία - Επιχειρηματικότητα: Διδακτικές Μεθοδολογικές Προσεγγίσεις» που έχουν παραχθεί από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και υπάρχουν στην ιστοσελίδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

Επίσης ιδιαίτερα χρήσιμα για την επίτευξη των στόχων του μαθήματος είναι διάφορα έντυπα όπως για παράδειγμα είναι τα έντυπα του OECD, EUROSTAT, Ε.Ε, ΕΣΥΕ και εφημερίδες, που περιέχουν στατιστικά στοιχεία (π.χ. δείκτης ΑΕΠ, τα ποσοστά ανεργίας κ.ά.).

Χρήσιμες ιστοσελίδες :

<http://www.bankofgreece.gr> Κεντρική Τράπεζα της Ελλάδος

<http://www.inka.gr> Γενική Ομοσπονδία Καταναλωτών Ελλάδος

<http://www.ecb.int> Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

<http://www.statistics.gr> Εθνική Στατιστική Υπηρεσία

<http://www.mof-glk.gr> Γενικό Λογιστήριο του Κράτους

<http://www.mnec.gr/el> Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu> EUROSTAT

<http://europa.eu> Ευρωπαϊκή Ένωση

ΓΡΑΜΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ

(Β΄ τάξη ΓΕΛ, επιλογής)

Κεφάλαια:

1. Εισαγωγή
2. Υλικά, μέσα και όργανα σχεδίασης
3. Οργάνωση - παρουσίαση πίνακα
4. Γραμμές
5. Γράμματα και αριθμοί
6. Γεωμετρικές κατασκευές
7. Κλίμακα σχεδίασης
8. Διαστασιολόγηση
9. Προβολές

Αφαιρείται το κεφάλαιο 10

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΣΧΕΔΙΟ (Β΄ τάξη ΓΕΛ, επιλογής)

Το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών για το μάθημα του Ελεύθερου Σχεδίου είναι «ανοικτού» τύπου. Αλλά και το Ελεύθερο Σχέδιο από τη φύση του αντικειμένου του, αφήνει στον διδάσκοντα περιθώρια να προσδιορίσει εκείνος την έκταση των απαιτήσεών του, σε σχέση με το επίπεδο των μαθητών του, με την προϋπόθεση ότι δε θα παραληφθεί καμιά από τις προσδοκώμενες σχεδιαστικές δεξιότητες που πρέπει να αποκτήσει ο μαθητής.

ΑΡΧΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ (Γ΄ τάξη ΓΕΛ, επιλογής)

Βιβλίο: «Αρχές Λογιστικής» των Α. Κοντάκου, Κ. Μαργαρώνη, Α. Ζαρίφη.

Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή – Βασικές έννοιες	
1.1. Ανάγκες – Αγαθά. Οικονομικοί Οργανισμοί	Σελ. 9-11
1.2. Οι επιχειρήσεις	Σελ. 11-12
1.3. Η περιουσία της επιχείρησης - Διακρίσεις της περιουσίας - Εφαρμογή	Σελ. 12-15
1.4. Διακρίσεις του Ενεργητικού και του Παθητικού	Σελ. 15-17
1.5. Εφαρμογή	Σελ. 17-18
1.6. Ερωτήσεις – Ασκήσεις	Σελ. 19-21
1.7. Έννοια και σκοποί της Λογιστικής - Εξέλιξη της Λογιστικής - Διακρίσεις της Λογιστικής - Η Λογιστική και οι άλλες επιστήμες - Ο ρόλος του λογιστή	Σελ. 22-24
Κεφάλαιο 2: Εμφάνιση της περιουσίας ή οικονομικής κατάστασης της επιχείρησης	
2.1. Γενικά	Σελ. 25
2.2. Απογραφή – Είδη απογραφής – Διαχειριστική Χρήση - Υπόδειγμα απογραφής.	Σελ. 25-31
2.3. Ισολογισμός – Υπόδειγμα ισολογισμού – Μορφές ισολογισμού	Σελ. 31-34
2.4. Ερωτήσεις – Ασκήσεις	Σελ. 34-36
Κεφάλαιο 3: Οι μεταβολές των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης και η παρακολούθησή τους	
3.1. Μεταβολές της περιουσίας - Διαδοχικοί ισολογισμοί - Ασκήσεις	Σελ. 37-48
3.2. Οι λογαριασμοί	Σελ. 49-55
3.3. Κανόνες λειτουργίας των λογαριασμών	Σελ. 55-56
3.4. Ανάλυση λογιστικών γεγονότων	Σελ. 56-57
3.5. Παράδειγμα τήρησης λογαριασμών	Σελ. 57-59
3.6. Μεταφορά ενός λογαριασμού σε άλλον	Σελ. 60-61
3.7. Ερωτήσεις – Ασκήσεις	Σελ. 61-64
Κεφάλαιο 4: Διπλογραφική ή διγραφική μέθοδος εγγραφών	
4.1. Οι βασικές αρχές της διπλογραφικής μεθόδου	Σελ. 65-66
4.2. Ημερολόγιο	Σελ. 66-73
4.3. Γενικό καθολικό	Σελ. 73-80
4.4. Ισοζύγιο λογαριασμών Γενικού Καθολικού	Σελ. 80-82
4.5. Ερωτήσεις – Ασκήσεις	Σελ. 83
Κεφάλαιο 5: Κατάταξη λογαριασμών σε γενικές ομάδες – Μεγαλύτερη ανάλυση της καθαρής περιουσίας	

5.1. Γενικά	Σελ. 85
5.2. Λογαριασμοί Ενεργητικού	Σελ. 86
5.3. Λογαριασμοί Πραγματικού Παθητικού	Σελ. 86-87
5.4. Λογαριασμοί Καθαρής Περιουσίας	Σελ. 87-95
5.5. Ερωτήσεις – Ασκήσεις	Σελ. 96-100
Κεφάλαιο 6: Οι λογαριασμοί από οργανωτική άποψη και η διάκρισή τους κατά μέγεθος	
6.1. Ανάγκη Διάκρισης	Σελ. 101-102
6.2. Λογαριασμοί γενικοί ή περιληπτικοί, ειδικοί ή αναλυτικοί	Σελ. 103
6.3. Πρωτοβάθμιοι, δευτεροβάθμιοι, τριτοβάθμιοι κτλ. Λογαριασμοί	Σελ. 103-104
6.4. Ο λογιστικός χειρισμός των γενικών και των ειδικών λογαριασμών	Σελ. 105-106
6.5. Καταστάσεις συμφωνίας ή ισοζύγια των αναλυτικών καθολικών	Σελ. 106-107
6.6. Εφαρμογή	Σελ. 107-115
6.7. Ερωτήσεις – Ασκήσεις	Σελ. 115-117

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ (Γ΄ τάξη ΓΕΛ, επιλογής)

Ο διδάσκων οργανώνει (από κοινού με τους μαθητές) την ύλη που θα διδάξει. Η ύλη που θα επιλεγεί, **όχι λιγότερη από 100 σελίδες**, θα πρέπει να περιέχει θέματα και από τις 3 ενότητες του βιβλίου.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ (Γ΄ τάξη ΓΕΛ, επιλογής)

Το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών της Ιστορίας της Τέχνης είναι ευθύγραμμο χρονολογικά, και η γνώση της επόμενης περιόδου βασίζεται στην κατανόηση της προηγούμενης. Μείωση της έκτασης της ύλης στο παρόν βιβλίο του μαθητή μπορεί να επιτευχθεί εμμέσως με τη μείωση των απαιτήσεων για δραστηριότητες από τον μαθητή, με την εμβάθυνση μόνο στα σημεία που θεωρεί σημαντικότερα σε σχέση με τους διδακτικούς στόχους, λαμβάνοντας υπόψη το επίπεδο των μαθητών.

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ (Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ, Γενικής Παιδείας)

Διδακτέα ύλη από το «Βιβλίο Μαθητή» τα εξής κεφάλαια :

1. Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία.
2. Μορφές κοινωνικής οργάνωσης - Ελληνική κοινωνία.
3. Κοινωνικοποίηση και κοινωνικός έλεγχος.
4. Η σύγχρονη ελληνική οικογένεια: μορφές, προβλήματα και προοπτικές.
6. Εργασία, ανεργία και κοινωνικές ανισότητες.
9. Αποκλίνουσα συμπεριφορά: παραβατικότητα και εγκληματικότητα.
10. Ετερότητα, διαπολιτισμικές και διακοινωνιακές σχέσεις.
Γλωσσάριο
Βιβλιογραφία.

Από το «Τετράδιο Εργασίας και Έρευνας του Μαθητή» ορίζονται ως διδακτέα τα κεφάλαια που αντιστοιχούν στην παραπάνω διδακτέα ύλη του «Βιβλίου Μαθητή».

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ (Γ΄ τάξη ΓΕΛ, επιλογής)

Κεφάλαια:

Εισαγωγή

A. Απεικονίσεις

A.1 Γενικά

A.2 Κάτοψη

A.3 Τομή

A.4 Όψη

Αφαιρούνται τα κεφάλαια A.5 Αξονομετρικό και A.6 Προοπτικό

B. Σύμβολα και άλλα σχεδιαστικά στοιχεία

B.1 Επίπλωση-εξοπλισμός χώρων κατοικίας

B.2 Συμβολισμοί υλικών

B.3 Ενδείξεις

B.4 Στοιχεία περιβάλλοντος

B.5 Ασκήσεις

Αφαιρείται το κεφάλαιο Γ

Δ. Σχεδιαστικά θέματα

Οι διδάσκοντες να ενημερωθούν ενυπόγραφα.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Π. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ

Εσωτ. Διανομή

- Γραφείο Υφυπουργού
- Γραφείο Γενικού Γραμματέα
- Γραφείο Ειδικού Γραμματέα
- Δ/νση Σπουδών Δ.Ε., Τμήμα Α΄
- Δ/νση Εκκλησιαστικής Εκπ/σης
- Δ/νση Ιδιωτικής Εκπ/σης
- Δ/νση Π.Ο.Δ.Ε.
- Δ/νση Ξένων και Μειονοτικών Σχολείων
- Δ/νση Ειδικής Αγωγής
- ΣΕΠΕΔ